

og jeg skal i alt Fald forbeholde mig i saa Henseende derom at fremkomme med et nærmere Forslag, at det bliver bestemt ved Lov, at de Tiender, som allerede ere indkjøbte til Eiendommene, ikke herefter kunne blive Gjenstand for særskilt Afhændelse eller Pantesættelse. Heraf vil fremgaae, at en stor Deel af de Tiender, som virkelig Landet rundt allerede ere indkjøbte af Grundbesidderne, blive knyttede til Eiendommene, og at man altsaa Tid efter anden allerede herved vil undgaae et forøget Antal Adskillelser mellem Tiende og Grundeieendom.

Orsted: Naturaltiendeafløsningen er vist en saa velgjørende Sag, at Alt, hvad der kan see, uden at krænke nogen Ret, til Fordeel for samme, bør see. Sagen har iøvrigt havt en overordentlig Fremgang; og der staar jo ikke saa overmaade meget tilbage. Men ikke desto mindre maa det være ønskeligt, at man kan finde Midler til at fremskynde Afløsningen af den Tiende, som endnu udredes „in natura“. Af de Midler, som ere angivne i det forelagte Lovudkast, er jo det første ikke af nogen særdeles Betænkelse; derimod kan jeg ikke nægte, at jeg har stor Betænkelse ved det andet, og jeg troer, at begge Forslag ere kun lidet virksomme, og det forekommer mig, at der er et langt virksommere Middel, som ikke krænker Nogens Rettigheder, som lader sig anvende i dette Niemed, hvilket jeg i det Følgende skal komme til at tale om. Jeg skal forøvrigt bemærke, at, som man vil see af den fremlagte statistiske Oversigt, var der i 1834 36 pCt. af det hele Quantum tiendeydende Hartkorn, som ikke var afløst, og nu i 1848 var der kun 9 pCt. og altsaa er $\frac{3}{4}$ af det, som dengang var tilbage, senere afløst. Det er naturligt, at efterhaanden, som mere Tiende bliver afløst, vil det Tal, der kommer til, være at fordele procentviis paa et mindre Beløb og det ikke blot i geometrisk Forhold dertil, fordi der blandt Landets Tiender ere adskillige, som ikke kunne ventes at blive afløste, fordi der ikke kan være noget synderlig Dunst om at faae dem afløste, og som derfor ville vedblive længere Tid end de andre, uden at det kan medføre nogen Ulempe. Det sees iøvrigt, at det i Særdeleshed er i Jylland, hvor Afløsningen er gaaet saa særde-

les rask frem i den senere Tid. Det er naturligtviis af den Grund, at Agerdyrkingen i denne Tid har gjort forholdsviis større Fremskridt i Jylland end andre Steder, og det fordi den stod længere tilbage. Det er bemærket i Slutningen af den statistiske Oversigt, at i de 3 Amter Viborg, Randers og Thisted har der fundet den raskeste Fremgang Sted af Tiendeafløsning, og ved at eftersee de forindgaaende tabellariske Oversigter vil man finde, at det netop var i disse 3 Amter, hvor der var den største Mængde af uafløst Tiende tilbage i den Periode, hvormed der her begyndes, nemlig 1834. Der er ogsaa andre Omstændigheder, som gjøre, at Forholdene ere end gunstigere, end de ved første Blik synes. Det er allerede i de Bemærkninger, der ledsage den statistiske Oversigt, anført, hvorledes der er en Mængde Tiendeydere, som, naagt deres Tiende ikke er bleven for bestandig afløst, dog ikke udrede den in natura, men udrede den efter specielle Accorder, og dermed have de fundet sig meget vel tjente. Ligeledes er det af Udvalget bemærket, hvorledes Tiendens Afløsning ei let vil finde Sted der, hvor den samme Mand er Eier baade af Jorden og af den derpaa hvilende Tiende, og som oftest ei heller der, hvor Jorden endnu ikke benyttes eller for det Første ikke agtes afbenyttet til Kornproduction. Det er vistnok en stor Sandhed, som ogsaa bekræftes af den statistiske Oversigt; der sees man navnlig, hvorledes der er visse Amter i Jylland, hvor Agerdyrkingen endnu ikke er fredeen meget frem, og hvor Afløsningen har været mindre, og man kan ogsaa see, at det for en stor Deel er paa Fæstegodsset, at Tiendeafløsningen ei er gaaet frem, men det er for det meste af den Grund, at det hverken er i Eierens eller Fæsterens Interesse at anvende de Beføstninger, som ere forbundne med Afløsningen. Derimod er det ofte Tilfælde, at Tiendeieren betinger sig en vis aarlig Afgift af Fæsteren ifødetfor Tienden, uden at derfor nogen egentlig Afløsning udenfor denne Fæstetid finder Sted. Endnu skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa et andet Forhold, som gjør, at der ikke er saamegen Tiende uafløst, som det synes. Det er nemlig, at der er en Mængde Kirketiende, som Uderne selv eie; der erlægges naturligtviis ingen